

Załącznik do Uchwały Nr XVII/150/2021

Rady Miejskiej w Moryniu

z dnia 18 maja 2021 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MORYŃ
NA LATA 2021-2026**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	13
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	15
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	15
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	15
3. DEMOGRAFIA	17
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	18
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	19
6. GOSPODARKA.....	19
7. ZASOBY MIESZKANIOWE	20
8. EDUKACJA I KULTURA	21
9. OCHRONA ZDROWIA.....	23
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	26
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	29
12. POMOC SPOŁECZNA.....	30
13. BEZROBOCIE	43
14. BEZDOMNOŚĆ.....	46
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	47
16. SYTUACJA DZIECKA.....	53
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	56
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE	60
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY	62
20. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	64
21. ANALIZA SWOT	68
III. PROGRAMOWANIE	78
1. MISJA.....	78
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	79
3. PROGNOZA ZMIAN	96
4. RAMY FINANSOWE.....	99
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	100
6. PROGRAMY I PROJEKTY	101
UWAGI KOŃCOWE.....	102

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń został przygotowany na lata 2021-2026. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 33 anonimowo wypełnione arkusze. Wśród ankietowanych było 73% kobiet i 27% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat i 46-55 lat (po 27%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 56-65 lat (24%) i 26-35 lat (15%), zaś osoby w wieku powyżej 65 lat były reprezentowane przez 7% ankietowanych. W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25. roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 60% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się

wykształceniem średnim (15%) oraz podstawowym i zasadniczym zawodowym (po 6,5%), natomiast 12% ankietowanych nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 64% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Moryń od urodzenia, a 36% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 6 do 57 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
33	kobiety (73%)	36-45 lat (27%)	od urodzenia (64%)	wyższe (60%)
	mężczyźni (27%)	26-35 lat (15%)	od 6 do 57 lat (36%)	średnie (15%)
		46-55 lat (27%)		zasadnicze zawodowe (6,5%)
		56-65 lat (24%)		podstawowe (6,5%)
		powyżej 65 lat (7%)		brak deklaracji (12%)

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 31 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 64% kobiet i 22% mężczyzn, zaś 14% ankietowanych nie zadeklarowało swojej przynależności płciowej. Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat i 56-65 (po 29%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku 46-55 lat (22%) i 26-35 lat (20%). Osoby poniżej 25 lat oraz powyżej 65 lat nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
31	kobiety (64%)	26-35 lat (20%)	od urodzenia (54%)	wyższe (67%)

	mężczyźni (22%)	36-45 lat (29%)	od 6 do 50 lat (24%)	średnie (16%)
		46-55 lat (22%)		zasadnicze zawodowe (9,5%)
	brak deklaracji (14%)	56-65 lat (29%)	brak deklaracji (22%)	brak deklaracji (7,5%)

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została wysłana do placówki systemu oświaty funkcjonującej na terenie gminy Moryń i wypełniona przez dyrektora i pedagoga z tej placówki.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). W ramach zadań własnych gmina opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”

- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. O ile w poprzednich latach zasadniczym celem KPR było przedstawienie działań wspierających unijną strategię na rzecz wzrostu i zatrudnienia, określoną w dziesięcioletniej strategii „Europa 2020”, konkretyzowaną dodatkowo w wytycznych formułowanych przez Komisję i Radę Europejską na początku każdego rocznego cyklu nadzoru, o tyle w bieżącym cyklu sytuacja była odmienna. Po pierwsze, już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r.

Po drugie, w trakcie prac nad KPR doszło do wybuchu pandemii COVID-19, której skutki społeczne i gospodarcze oraz reakcja na nie ze strony polityki państwa musiały znaleźć odzwierciedlenie w przygotowywanym dokumencie. W rezultacie na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykrzysową”. W KPR znalazła się też bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Dotychczas wieloletnie ramy finansowe (WRF) przyjmowano pięciokrotnie. Na mocy Traktatu z Lizbony WRF zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób

usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową. W rozporządzeniu w sprawie wieloletnich ram finansowych określono w szczególności pułapy wydatków w obszernych kategoriach wydatków zwanych działami.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021–2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19, 27 maja 2020 r. zaproponowała **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,

- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. To inicjatywa KE nazywana w skrócie REACT-EU. Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR

wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego identyfikuje obszary priorytetowe, dla których sformułowano cele strategiczne polityki rozwoju województwa zachodniopomorskiego, wyznaczające ścieżkę do osiągnięcia zamierzonej wizji rozwoju regionu w perspektywie do roku 2030.

Strategia w swojej strukturze, jak też dzięki konstrukcji Zachodniopomorskiego Modelu Programowania Rozwoju, ma charakter adaptacyjny, pozwalający na płynne dostosowanie się do zmiennych warunków, jednocześnie pozostawia niezbędną swobodę do tworzenia sektorowych polityk rozwoju i innych dokumentów programowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gryfińskiego na lata 2016-2022

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu jest dokumentem, który został opracowany na lata 2016-2022 i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Strategia wskazuje 6 celów strategicznych, mających charakter ogólny i określających pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym.

Cel strategiczny 1. Wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej.

Cele operacyjne:

- 1. Zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.
- 2. Wspieranie dzieci i rozwój różnych form pieczy zastępczej.

- 3. Objęcie pomocą i wsparciem w procesie usamodzielnienia się wychowanków pieczy zastępczej.

Cel strategiczny 2. Rozwój systemu wspierania osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych.

Cele operacyjne:

- 1. Sprawny system pomocy instytucjonalnej.
- 2. Promowanie pozytywnych zachowań wobec osób starszych zwłaszcza wśród młodzieży.

Cel strategiczny 3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

- 1. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.
- 2. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
- 3. Ochrona i przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4. Ograniczenie zjawiska bezrobocia poprzez odpowiednią politykę rynku pracy w powiecie gryfińskim.

Cele operacyjne:

- 1. Skuteczna aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.
- 2. Intensyfikacja działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy w powiecie.
- 3. Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich w kierunku zgodnym z oczekiwaniami rynku pracy.
- 4. Integracja społeczna i adaptacja zawodowa osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.

Cel strategiczny 5. Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych różnymi uzależnieniami.

Cele operacyjne:

- 1. Stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej pomagającego osobom i rodzinom przezwyciężać trudności życiowe, których nie są w stanie pokonać samodzielnie.
- 2. Podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy.
- 3. Zapobieganie powstawaniu problemów związanych z uzależnieniem.

Cel strategiczny 6. Udoskonalenie funkcjonowania instytucji pomocy społecznej powiatu oraz propagowanie wspólnych działań na rzecz rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Cele operacyjne:

- 1. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników, w celu zapewnienia jak najlepszego standardu świadczonych usług.
- 2. Pomoc w rozwoju i tworzeniu organizacji pozarządowych.

Strategia Rozwoju Gminy Moryń na lata 2016-2022

Strategia Rozwoju Gminy Moryń jest programem rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w drugiej i trzeciej dekadzie XXI wieku. Stanowi rejestr wyzwań i zadań, przed którymi stoją władze i społeczność gminy. Jest zbiorem celów, ujętych w programy i plany, a także stanowi wzorzec decyzji, które dotyczą pozycji i tożsamości samorządu moryńskiego, jego zdolności do wykorzystywania swoich mocnych stron oraz prawdopodobieństwa odniesienia sukcesu nie tylko w regionie gryfińskim i zachodniopomorskim.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania jej realizacji, najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane.

Trudności napotkane przy wdrażaniu strategii:

- brak lokali socjalnych;
- ograniczenia związane z wielkością gminy i uzyskiwanymi dochodami – sytuacja finansowa gminy pozwala na zaspokojenie niezbędnych potrzeb w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury (budowa oczyszczalni ścieków w Bielinie i modernizacja w Moryniu) oraz potrzeb podstawowych.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- otwarto stołówkę szkolną;
- utworzono oddział integracyjny w przedszkolu;
- zatrudniono psychologa w ZS w Moryniu;

- powstał Klub Seniora, który działa w ramach Miejskiego Ośrodka Kultury w Moryniu;
- rozwija się współpraca z przedstawicielami kościołów;
- w każdej wsi działa wyremontowana świetlica wiejska.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- integracja środowiska seniorów;
- brak organizacji zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych (osoby niepełnosprawne z gminy Moryń korzystają z zajęć w Stowarzyszeniu dla Osób Niepełnosprawnych „Promyk” w Groszkowie w gminie Mieszkowice).

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- Projekt „Warsztaty językowe” – Stowarzyszenie „Podkowa” w Moryniu. Cel: nauka języka niemieckiego niezbędna w kontaktach z Niemcami, którzy przyjeżdżają na naukę jazdy konnej do Morynia.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

- „Ferie w siodle” – Stowarzyszenie „Podkowa” w Moryniu. Cel: integracja i zainteresowanie dzieci i młodzieży z gminy Moryń oraz spoza gminy jazdą konną;
- Letni obóz jeździecki – Stowarzyszenie „Podkowa” w Moryniu. Cel: integracja i zainteresowanie dzieci i młodzieży z gminy Moryń oraz spoza gminy jazdą konną;
- Turniej i zawody strzeleckie – Uczniowski Klub Strzelecki, uczestnicy: uczniowie i dorośli z gminy Moryń;
- Gminny Program Przeciwdziałania Problemów Alkoholowych i Narkomanii;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy;
- Gminny Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 3,5, co oznacza, że częściowo wdrożono większość założeń programowych strategii, dla której zakończył się okres programowania.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Moryń jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części województwa zachodniopomorskiego w powiecie gryfińskim. Znajduje się ok. 30 km od trzech przejść granicznych z Niemcami: w Kostrzynie, Osinowie Dolnym i Krajniku Dolnym. Siedziba władz gminy – miejscowość Moryń – położona jest w odległości ok. 80 km od Szczecina.

Gmina zajmuje powierzchnię 124,5 km² i składa się z 10 sołectw: Bielin, Dolsko, Gądno, Klępicz, Mirowo, Nowe Objezierze, Osiedle Moryń, Przyjezierze, Stare Objezierze, Witnica.

Na terenie gminy działają organizacje pozarządowe, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Moryń pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali atrakcyjne położenie geograficzne i komunikacyjne (bliskość granicy polsko-niemieckiej) oraz sprzyjające rozwojowi turystyki walory krajobrazowe (jezioro Morzycko). Wśród atutów wymieniono stały i dynamiczny rozwój gminy. Wskazano też na brak przemysłu ciężkiego. Respondenci zwrócili również uwagę na otwartość mieszkańców, patriotyzm lokalny i poczucie bezpieczeństwa.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiała się kwestia niewystarczająco rozwiniętej infrastruktury (zły stan dróg) oraz problemy komunikacyjne utrudniające dotarcie do większych miejscowości, a także brak odpowiedniej opieki medycznej i dostępu do lekarzy specjalistów w placówkach ochrony zdrowia. Za równie istotną kwestię uznano ograniczenia finansowe na rozwój i inwestycje oraz niewystarczający, w stosunku do potrzeb, budżet gminy. Według badanych duży problem stanowi brak miejsc pracy, szczególnie dla osób niepełnosprawnych. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na zbyt małą

liczbę lokalnych zakładów pracy mogących dać zatrudnienie oraz niewystarczające działania mające wpływ na powstawanie zakładów pracy chronionej i rozwój biznesu.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (modernizacja dróg, budowa parkingów, paczkomatów, sklepów i punktów gastronomicznych oraz wytyczanie ścieżek rowerowych). Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano też rozszerzenie bazy oświatowej (sieć żłobków i przedszkoli) i sportowo-rekreacyjnej (basen, place zabaw, skatepark) oraz tworzenie miejsc spotkań dla różnych grup wiekowych (młodzież, seniorzy). Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli również stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i poprawę sytuacji na rynku pracy, rozwój i promocję turystyki, a także zwiększenie zainteresowania władz gminy problemami społecznymi.

Opinie mieszkańców – atuty gminy, ograniczenia utrudniające rozwój, niezbędne do podjęcia działania mogące uczynić gminę bardziej przyjazną dla mieszkańców

atuty	ograniczenia utrudniające rozwój	niezbędne do podjęcia działania
<ul style="list-style-type: none"> – atrakcyjne położenie geograficzne i komunikacyjne (bliskość granicy polsko-niemieckiej) – sprzyjające rozwojowi turystyki walory krajobrazowe (jezioro Morzycko) – stały i dynamiczny rozwój gminy – brak przemysłu ciężkiego – otwartość mieszkańców – patriotyzm lokalny – poczucie bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająco rozwinięta infrastruktura (zły stan dróg) oraz problemy komunikacyjne utrudniające dotarcie do większych miejscowości – brak odpowiedniej opieki medycznej i dostępu do lekarzy specjalistów w placówkach ochrony zdrowia – ograniczenia finansowe na rozwój i inwestycje – niewystarczający, w stosunku do potrzeb, budżet gminy – brak miejsc pracy, szczególnie dla osób niepełnosprawnych – zbyt mała liczba lokalnych zakładów pracy mogących dać 	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (modernizacja dróg, budowa parkingów, sklepów i punktów gastronomicznych, ustawienie paczkomatów, wytyczanie ścieżek rowerowych) – rozszerzenie bazy oświatowej (sieć żłobków i przedszkoli) oraz sportowo-rekreacyjnej (basen, place zabaw, skatepark) – tworzenie miejsc spotkań dla różnych grup wiekowych (młodzież, seniorzy) – stworzenie warunków

	zatrudnienie – niewystarczające działania mające wpływ na powstawanie zakładów pracy chronionej i rozwój biznesu	do rozwoju przedsiębiorczości – poprawa sytuacji na rynku pracy – rozwój i promocja turystyki – zwiększenie zainteresowania władz gminy problemami społecznymi
--	---	---

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina liczyła 4 197 osób, wśród których było 2 164 kobiet, które stanowiły 51,56% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 34 osoby na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2017-2019 ogólna liczba mieszkańców gminy systematycznie malała. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym malała, natomiast liczba najstarszych mieszkańców gminy rosła.

W latach 2017-2019 w każdym kolejnym roku analizy liczba urodzeń była niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Saldo migracji ludności gminy w analizowanym okresie rosło i było w latach 2017-2019 stale dodatnie. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	854	833	791
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 865	2 819	2 763
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	634	674	690
ogółem	4 305	4 277	4 197

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń żywych	36	23	28
liczba zgonów	43	43	54
przyrost naturalny	-7	-20	-26

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba zameldowanych osób spoza gminy	76	81	81
w tym z zagranicy	2	3	2
liczba osób wymeldowanych poza gminę	33	29	23
w tym za granicę	–	–	–
saldo migracji ogółem	+43	+52	+58

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Moryń jest zróżnicowany. W gminie działają dwie, mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków. Dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, do której dostęp mają prawie wszyscy mieszkańcy gminy. Nie ma natomiast sieci gazowej, a dalszych inwestycji wymaga sieć kanalizacyjna (dostęp do niej ma niewiele ponad 50% mieszkańców). Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	37 664
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	4 247
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	9,2
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2 271
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	2
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	4 269
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	0
liczba przyłączy sieci gazowej	0

sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	91,93
w tym długość dróg gminnych (w km)	18,33

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w 2019 r.:

Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w 2019 r.

rodzaj inwestycji
<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja drogi gminnej w miejscowościach Bielin i Stare Objezierze; • budowa szatni dla sportowców na boisku w Witnicy; • modernizacja świetlicy wiejskiej w Nowym Objezierzu; • modernizacja świetlicy wiejskiej w Witnicy; • przebudowa ulicy Polnej w Moryniu; • budowa otwartej strefy aktywności w Witnicy; • remont odcinka murów obronnych w Moryniu; • budowa sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego (odcinek Klępicz-Młynary); • spowolnienie ruchu w ciągu drogi wojewódzkiej nr125.

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez wschodni obszar gminy Moryń prowadzi droga krajowa nr 31 relacji Chojna – Witnica – Mieszkowice, natomiast przez zachodnią część gminy przebiega droga wojewódzka nr 125 relacji Granica Państwa-Cedynia- Moryń-Wierzchlas. Pozostałą sieć drogową stanowią drogi powiatowe i gminne.

Przez gminę biegnie także linia kolejowa Szczecin-Kostrzyn. Obecnie w gminie czynne są 2 stacje kolejowe: w Witnicy i Bielinie.

Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczą: Polskie Koleje Państwowe oraz Przewozy Autokarowe Grzegorz Barylski.

Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się mieszkańcy wszystkich miejscowości w gminie.

6. GOSPODARKA

Gmina Moryń jest gminą rolniczo-turystyczną. Użytki rolne zajmują 7 387 ha, z czego 90% stanowią grunty orne. Na obszarze gminy występują gleby klas IIIa, IIIb i IVa Ponadto 3 345 ha zajmują lasy i grunty leśne. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	124,57
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	7 387
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	3 345
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	1 725

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

W gminie Moryń w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowane były 394 podmioty gospodarki narodowej, z czego 303 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 44 nowe podmioty, a 26 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Według danych statystycznych GUS-u w 2019 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze budownictwa. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były handel hurtowy i detaliczny oraz naprawy pojazdów samochodowych, a także przetwórstwo przemysłowe.

7. ZASOBY MIESZKANIOWE

W 2019 r. gmina Moryń posiadała w swoich zasobach 24 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni 1 160 m². W latach 2017-2019 r. gmina nie dysponowała mieszkaniami socjalnymi. Dane dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Moryń w latach 2017-2019 zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	32	27	24
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	1 555	1 257	1 160
liczba mieszkań socjalnych	0	0	0

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie Moryń tej formy wsparcia udziela Ośrodek Pomocy Społecznej, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	44	38	30
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	374	310	233
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	86 654	79 794	56 763

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowało 7 placówek systemu oświaty: w tym 6 placówek wychowania przedszkolnego oraz 1 szkoła podstawowa. Dane na temat przedszkoli i szkół w gminie oraz podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	6	125	6
w tym przedszkola	4	85	4
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	2	40	2

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Tabela 12. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	1	324	41

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Główną instytucją kultury w gminie Moryń jest Miejski Ośrodek Kultury, który jest koordynatorem i pomysłodawcą większości przedsięwzięć kulturalnych i sportowych realizowanych w gminie. MOK prowadzi różnorodne zajęcia (plastyczne, muzyczne, taneczne, wokalne) zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i dla dorosłych. Zajmuje się również promocją dorobku kulturalnego gminy oraz współpracą z zagranicą – realizuje zadania w zakresie współpracy transgranicznej. MOK prowadzi Biuro Informacji Turystycznej oraz sprawuje opiekę nad świetlicami wiejskimi.

Do większych przedsięwzięć organizowanych corocznie w gminie przez Miejski Ośrodek Kultury można zaliczyć: Festiwal Sportowo-Rekreacyjny pn. „Jarmark Moryński” i Międzynarodowy Bieg Dookoła Morynia i Jeziora Morzycko, Bieg Wokół Murów Obronnych Morynia – „Moryńska Trójka”. MOK organizuje również wystawy: plastyczne, fotograficzne, koncerty, konkursy i przeglądy gminne.

Dzieci, młodzież oraz dorośli mogą korzystać z pracowni ceramicznej, plastycznej i studia muzycznego wyposażonego w wiele instrumentów.

Ważną rolę w życiu kulturalnym gminy pełni Miejska Biblioteka Publiczna. Księgozbiór Biblioteki w Moryniu liczy ponad 13.000 woluminów. Biblioteka poza udostępnianiem książek i czasopism, za cel stawia sobie propagowanie czytelnictwa poprzez różne formy aktywności, m.in.: czytanie bajek dzieciom, organizowanie kursów językowych dla dzieci oraz spotkania autorskie. MBP organizuje również cykliczne wystawy okolicznościowo-rocznicowe, a także wystawy towarzyszące imprezom Miejskiego Ośrodka Kultury, konkursy recytatorskie oraz wieczory poetyckie. Czytelnicy mogą także skorzystać z trzech stanowisk komputerowych z dostępem do internetu. Miejska Biblioteka Publiczna współpracują ze szkołami i w ramach tej współpracy organizowane są lekcje biblioteczne.

Tabela 13. Placówki kultury w gminie w 2019 r.

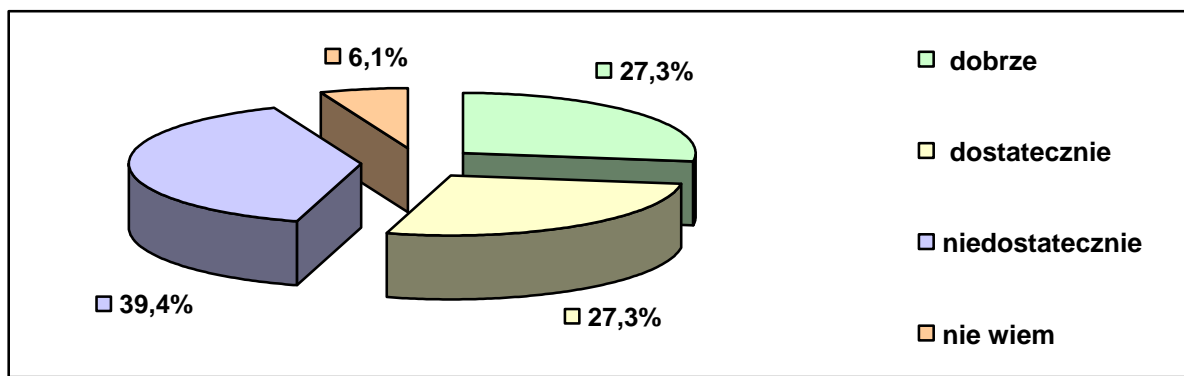
typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	210	10
światlice	2	87	2
biblioteki i filie	1	259	1

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

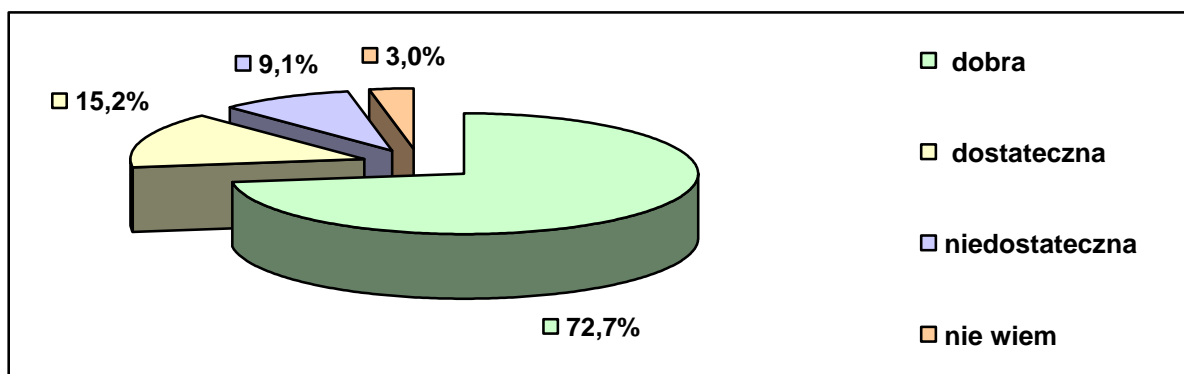
Zdaniem 54,6% badanych oferta edukacyjna szkół w gminie jest dobra lub dostateczna. Jednocześnie 39,4% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 6,1% pytanym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to 42,4% ankietowanych stwierdziło, że nie zaspokaja ona potrzeb w tym zakresie. Jednak 39% badanych nie podziela tej opinii, a 18,6% respondentów nie przedstawiło zdania w tej sprawie.

Brak żłobka jest problemem dla 45,5% ankietowanych. Tylko 24% badanych stwierdziło, że oferta opieki nad dziećmi do lat 3 zaspokaja potrzeby mieszkańców. Ponad 30% respondentów nie potrafiło wypowiedzieć się w tej kwestii.

Bardzo pozytywnie oceniono obecną ofertę kulturalną w gminie. Według 72,7% ankietowanych jest ona dobra, z kolei 15,2% badanych przyznało, że jest dostateczna. Przeciwnego zdania było 9,1% respondentów. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 3% pytanym. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Moryń w 2019 r. funkcjonowały 4 zakłady opieki zdrowotnej, 3 prywatne praktyki lekarskie oraz działała 1 apteka. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 14. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	4
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	2
liczba prywatnych praktyk lekarskich	2
liczba aptek i punktów aptecznych	1

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Gmina Moryń charakteryzuje się niewystarczającym dostępem do specjalistycznych usług medycznych. W przypadku specjalistycznych porad lub

zabiegów mieszkańcy muszą korzystać z usług medycznych w większych ośrodkach, jak np. Gryfino.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej działających na jej terenie. Poniżej przedstawiono informacje uzyskane z działającego na terenie gminy NZOZ Jerzy Nowak.

Tabela 15. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy Moryń w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba przypadków
choroby tarczycy	2
otyłość	6
padaczka	1
niedokrwistość	3
upośledzenie umysłowe	1
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	4
choroba nadciśnieniowa	1
alergia – dychawica oskrzelowa	3
alergie pokarmowe	3
alergie skórne	5
zniekształcenie kręgosłupa	5
choroby układu moczowego	4
choroby układu krążenia	1

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Wśród dzieci i młodzieży najczęściej diagnozowano otyłość, alergie skórne, zniekształcenie kręgosłupa oraz zaburzenia refrakcji i akomodacji oka. U osób dorosłych najczęściej diagnozowano w 2019 r. choroby układu krążenia, układu trawiennego oraz choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej. Nieco rzadziej była to niedokrwistość i choroby układu nerwowego.

Tabela 16. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z POZ w gminie Moryń w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	39
choroby tarczycy	31
cukrzyca	55
niedokrwistość	154
choroby obwodowego układu nerwowego	44

otyłość	22
choroby układu nerwowego	142
choroba nadciśnieniowa	97
choroby układu krążenia	249
choroba nadciśnieniowa	97
przebyte zawał serca	2
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	26
przewlekłe choroby układu trawiennego	250
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	292

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane na temat dzieci do lat 3 objętych przez NZOZ Jerzy Nowak opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 17. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy Moryń w 2019 r.

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	146
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	43
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	b.d.
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	20

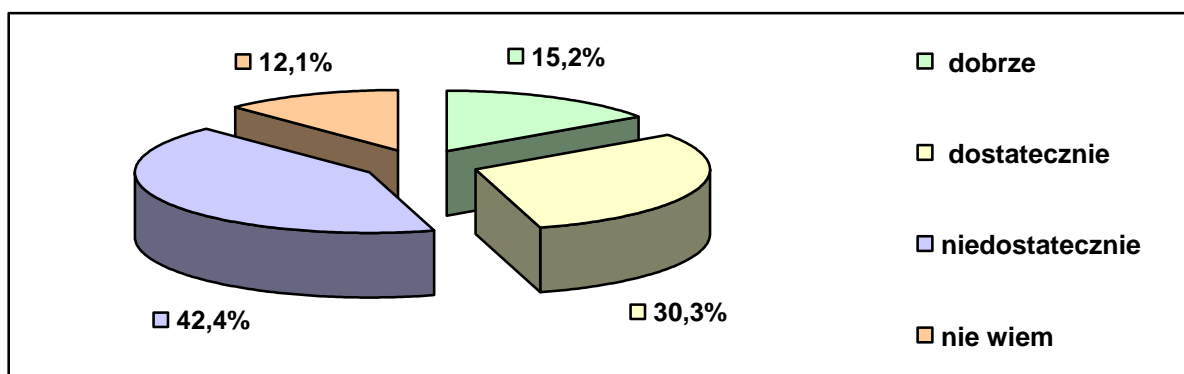
Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

W 2019 r. w gminie Moryń poradami profilaktycznymi zostało objętych 146 dzieci do lat 3. Pielęgniarki i położne zrealizowały 43 wizyty profilaktyczne u dzieci do 1. roku życia. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 20 dzieci i młodzieży, w tym wszystkie osoby zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Nieznaczna większość mieszkańców negatywnie oceniła ofertę w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Według 45,5% ankietowanych jest ona niedostateczna. Jednocześnie 42,4% respondentów stwierdziło, że jest ona dostateczna. Zdania w tej kwestii nie wyraziło 12,1% badanych.

Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3 Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Moryń służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składają się: dwa boiska do piłki nożnej (nawierzchnia naturalna), boisko do piłki nożnej (nawierzchnia sztuczna), dwa boiska wielofunkcyjne (nawierzchnia sztuczna), boisko do siatkówki (nawierzchnia sztuczna), boisko do koszykówki (nawierzchnia sztuczna), boisko do siatkówki plażowej, boisko do tenisa w Moryniu; boisko do piłki nożnej (nawierzchnia sztuczna), boisko do siatkówki (nawierzchnia naturalna), boisko do koszykówki (nawierzchnia sztuczna) w Witnicy; boisko do piłki nożnej (nawierzchnia naturalna) w Klępiczu; boisko do siatkówki (nawierzchnia naturalna) w Przyjezierzu; boisko do piłki nożnej (nawierzchnia naturalna) i boisko do siatkówki (nawierzchnia naturalna) w Mirowie; boisko do siatkówki (nawierzchnia naturalna) w Dolsku; boisko do piłki nożnej (nawierzchnia naturalna) w Starym Objezierzu; boisko do siatkówki (nawierzchnia naturalna) w Nowym Objezierzu oraz boisko do siatkówki plażowej w Bielinie.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe: Uczniowski Klub Sportowy Morzycko Moryń, Uczniowski Klub Sportowy „Korona” w Klępiczu, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Witniczanka”, Uczniowski Klub Sportowy Karate Kyokushin Moryń.

Gmina Moryń to rejon o wyróżniających się walorach przyrodniczych. Dużą powierzchnię gminy zajmują lasy oraz parki z pomnikowymi okazami topoli, wiązu

i dębu, chronionymi cisami, a także rzadkimi gledycziami trójcierniowymi i cyprysikami błotnymi. Zachodnia część gminy leży w obszarze Cedyńskiego Parku Krajobrazowego.

Niewątpliwie największym przyrodniczym skarbem gminy jest jezioro Morzycko, które jest jednym z najgłębszych (średnia głębokość 14,5 m, maksymalna głębokość – 60,0 m (kryptodepresja) i najatrakcyjniejszych jezior w Polsce. Przez zbiornik przepływa rzeka Słubia, przybierając charakter górskiego potoku, w którym występują pstrągi, świadczące o czystości rzeki. Jezioro daje doskonałe warunki do uprawiania turystyki wodnej oraz wędkarstwa. Ponadto na dnie zbiornika leżą szczątki Jaka-9, który spadł do jeziora w czasie II wojny światowej, które przyciągają amatorów nurkowania. Nad jeziorem, dla mieszkańców gminy oraz turystów, wydzielone zostało kąpielisko strzeżone, działające w sezonie od 1 lipca do 31 sierpnia.

W pobliżu plaży, w środkowej części Promenady Wielkiego Raka, znajduje się Aleja Gwiazd Plejstocenu. Wzdłuż alei ustawionych jest 10 tablic z rysunkami i opisami ssaków żyjących w ostatnim okresie epoki lodowcowej. Przy każdej tablicy wmontowana jest płyta z odlewem tropu zwierzęcia pokazanego na tablicy. Niebywałą atrakcją są również naturalnej wielkości figury mamucicy Geosi i małego Morynka, niedźwiedzia jaskiniowego, konia stepowego i tygrysa szablozębnego.

Atrakcją turystyczną gminy są również zabytki i ciekawe budynki o wartości historycznej i kulturalnej, takie jak: kościół w Przyjezierzu zbudowany w 1410 roku, przebudowany na początku XIX wieku, pałac barokowy w Bielinie z drugiej połowy XVIII wieku, kościół w Bielinie z końca XV w., przebudowany w XVII w., kościół późnogotycki w Klępiczu z XV w., kościół w Starym Objezierzu zbudowany w II połowie XIII, kościół parafialny w Witnicy pochodzący z 1337 r., dziewiętnastowieczny zespół młyna miejskiego wzniesiony po 1883 r., kościół w Dolsku.

Baza noclegowa gminy jest bardzo różnorodna. Można znaleźć tu ofertę zarówno dla turystów aktywnych, jak i miłośników turystyki rodzinnej i ekologicznej. Dane na temat obiektów noclegowych w gminie oraz ich wykaz zawierają poniższe tabele.

Tabela 18. Baza noclegowa w 2019 r.

liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania bez ośrodków wczasowych i gospodarstw agroturystycznych	1
liczba miejsc noclegowych w ww. obiektach zbiorowego zakwaterowania	30

liczba ośrodków wczasowych	3
liczba miejsc noclegowych w ośrodkach wczasowych	234
liczba gospodarstw agroturystycznych	4
liczba miejsc noclegowych w gospodarstwach agroturystycznych	44

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

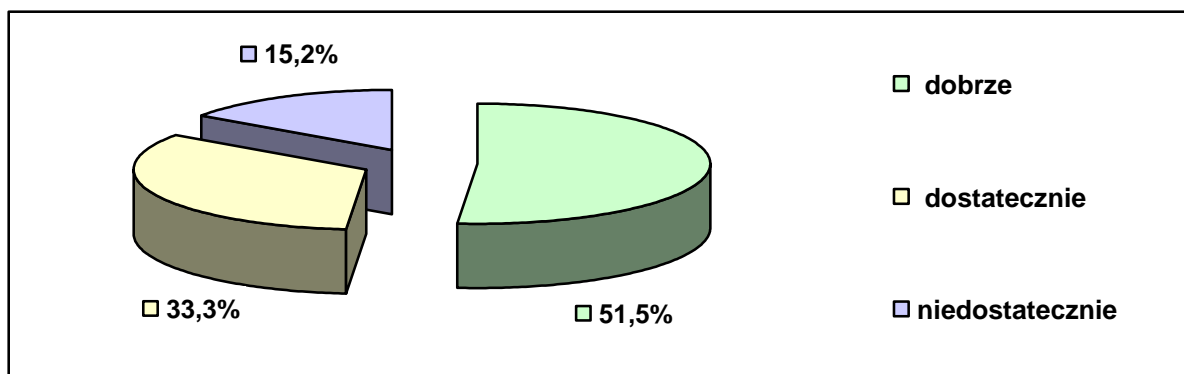
Tabela 19. Wykaz obiektów noclegowych i gospodarstw agroturystycznych w gminie w 2019 r.

lp.	nazwa	adres	liczba miejsc
1.	Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowe „Szafir”	ul. Jeziorna 8, 74-503 Moryń	180
2.	Szkolne Schronisko Młodzieżowe	ul. Dworcowa 4/1, 74-503 Moryń	30
3.	Willa „Moryń”	ul. Szkolna 17, 74-503 Moryń	24
4.	Osada „Ladimorg”	ul. Piaskowa 4a, 74-503 Moryń	b.d.
5.	Pensjonat „Pod Lipami”	ul. Żeglarska 5, 74-503 Moryń	30
6.	Agroturystyka „Pod Orzechem”	ul. Sadowa 9, 74-503 Moryń	14
7.	Urlopy i Wypoczynek Nad Jeziorem Tadeusz Kołaczyk	ul. Lipowa 25, 74-503 Moryń	b.d.
8.	Ośrodek „Best Przy Plaży”	ul. Jeziorna 4b, 74-503 Moryń	20
9.	Noclegi „U Beaty” w Moryniu	ul. Jeziorna 4, 74-503 Moryń	4
10.	Stadnina Koni w Bielinie	Bielin 1, 74-503 Moryń	42
11.	Ośrodek Jeździecki „Podkowa”	Skotnica 1, 74-503 Moryń	10
12.	City Escape House w Przyjezierzu	ul Letniskowa 41, 74-503 Przyjezierze	b.d.
13.	Noclegi Gądno	Gądno, ul. Zielona 29, 74-503 Moryń	b.d.
14.	Lawendowy Zakątek	Mirowo 21a, 74-503 Moryń	10

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż mieszkańcy doceniają podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została bardzo pozytywnie oceniona przez uczestników badania, bowiem 51,5% ankietowanych uznało ją za dobrą, a 33,3% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Jednak 15,2% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Posterunek Policji Mieszkowice-Moryń, w latach 2017-2019 r. na terenie gminy Moryń stwierdzono ogółem 86 przestępstw w 2017 r., 83 przestępstwa w 2018 r. i 78 przestępstw w 2019 r. W analizowanym okresie sprawcy znajdowali się pomiędzy 25 a 60 rokiem życia. W 2017 r. odnotowano 1 przestępstwo popełnione przez osobę nieletnią.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2019 r. należały: kradzieże (6 przypadków, o 1 więcej w porównaniu z 2018 r.), zniszczenie mienia (6 przypadków, o 2 więcej w porównaniu z 2018 r.) i kradzieże z włamaniem (5 przypadków, o 1 mniej w porównaniu z 2018 r.). Pozostałe to przestępstwa przeciwko rodzinie, groźby karalne i uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego.

Dane dotyczące najczęściej popełnianych przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Najczęściej popełniane przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2017-2019

przestępstwa w rozbiciu na poszczególne kategorie	liczba przestępstw 2017	liczba przestępstw 2018	liczba przestępstw 2019
kradzież	7	5	6
kradzież z włamaniem	6	6	5
zniszczenie mienia	5	4	6
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	4	7	3

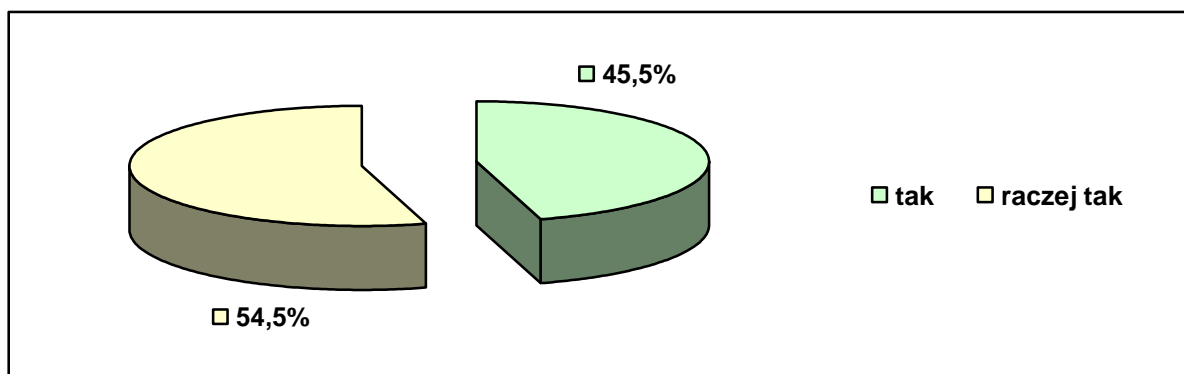
Dane Posterunku Policji Mieszkowice-Moryń.

Funkcjonariusze Posterunku Policji Mieszkowice-Moryń przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2017 r. policjanci wszczęli 15 takich procedur, w 2018 r. – 9, a w 2019 r. – 3.

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Gryfinie w latach 2017-2019 prowadzono 9 spraw opiekuńczo-rodzinnych, 3 sprawy dotyczące nieletnich oraz 17 spraw w postępowaniu dla dorosłych. Ponadto orzeczono 67 kar ograniczenia wolności.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Moryń pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że wszyscy uczestnicy badania w miejscu zamieszkania czują się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie.

12. POMOC SPOŁECZNA

W zakres działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu wchodzi zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz inne zadania zlecone gminie i zadania własne gminy, tj. w szczególności w ramach ustaw o: świadczeniach rodzinnych, świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ochronie zdrowia psychicznego, Karcie Dużej Rodziny, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pomocy państwa w wychowaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów czy prawo energetyczne.

Z końcem 2019 r. kadre Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 9 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 21. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	-
pracownicy socjalni	5	-
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1	-
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	-
pozostali pracownicy	2	-

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2019 r. w gminie Moryń wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 839 mieszkańców.

Tabela 22. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	-	5
	wyższe niekierunkowe	1	-
	średnie kierunkowe	-	-
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1
		w trakcie realizacji	-
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	1
		w trakcie realizacji	-
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	-
		w trakcie realizacji	-
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		-	

osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny	–

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Z końcem 2019 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadało 5 pracowników socjalnych, zaś kierownik posiadał wykształcenie wyższe niekierunkowe. Dodatkowo kierownik OPS-u oraz 1 pracownik socjalny posiadali ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2017-2019 w gminie Moryń na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 23. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	1 428 254,87	1 384 833,56	1 362 614,63
w tym na świadczenia pomocy społecznej	954 177,82	943 409,47	911 755,89
w tym na świadczenia rodzinne	474 077,05	441 424,09	450 858,74

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w analizowanym okresie malała.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej OPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 24. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	278	249	212
liczba rodzin	177	165	152
liczba osób w rodzinach	444	411	351
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	10,31%	9,61%	8,36%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2017-2019 malała, podobnie zmniejszał się udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w 2019 r.

Tabela 25. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	106
17-21 lat	15
22-30 lat	32
31-4 lat	34
41-50 lat	25
51-60 lat	41
61-79 lat	38
71 lat i więcej	20
razem	311

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Tabela 26. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	14
pracuje dorywczo	10
nie pracuje	19
studiuje	1
uczy się	0
na rencie	38
na emeryturze	20
na zasiłku dla bezrobotnych	8
bezrobotny bez prawa do zasiłku	56

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez OPS pomocą społeczną w 2019 r. wykazała, że największe grupy stanowiły dzieci i młodzież do lat 16 oraz osoby w wieku 51-60 lat. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne

bez prawa do zasiłku. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	111	92	81	287	232	193
bezdomność	2	3	2	2	3	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	15	11	10	63	43	39
bezrobocie	98	79	64	295	243	193
niepełnosprawność	67	70	54	161	162	112
długotrwała lub ciężka choroba	38	43	48	61	69	73
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	33	31	25	150	131	102
w tym rodziny niepełne	15	17	14	50	52	42
w tym rodziny wielodzietne	16	13	10	96	78	63
przemoc w rodzinie	5	1	5	24	5	19
alkoholizm	11	8	15	35	20	33
narkomania	1	1	2	5	5	9
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	1	2	8	1	4
zdarzenie losowe	2	0	0	3	0	0
sytuacja kryzysowa	1	0	0	3	0	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

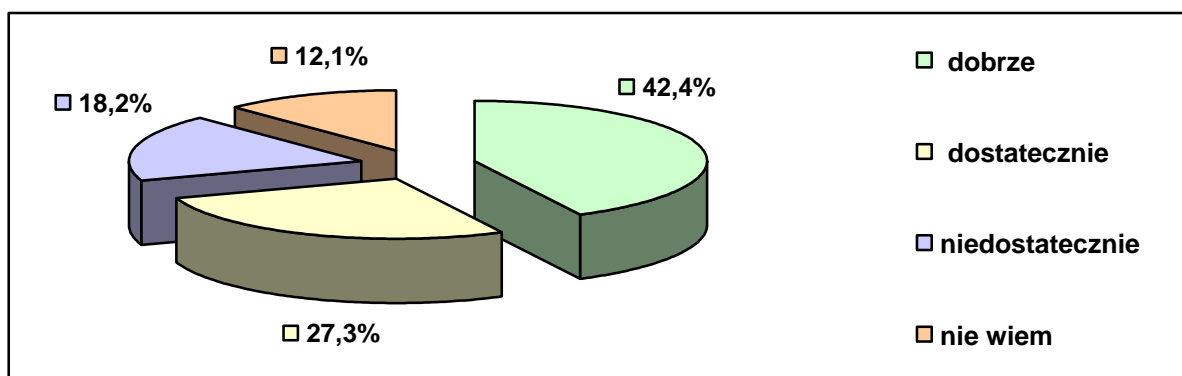
Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 były ubóstwo oraz bezrobocie. W obu przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tych powodów malała. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa

domowego. Liczba rodzin w przypadku niepełnosprawności ulegała wahaniom, w przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby wzrastała, a w przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego liczba rodzin malała.

Zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były: zmniejszająca się liczba przypadków potrzeba ochrony macierzyństwa, a także ulegający wahaniom w analizowanym okresie alkoholizm. Na zbliżonym poziomie pod względem liczby rodzin utrzymywały się nieliczne przypadki przemocy w rodzinie, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, przypadki zdarzeń losowych, narkomanii oraz sytuacji kryzysowej.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Blisko 70% badanych pozytywnie oceniło te działania. Zdaniem 27,3% ankietowanych są one dostateczne, z kolei 42,4% uczestników badania przyznało, że są dobre. Tylko 18,2% pytanym stwierdziło, że są one niedostateczne, a 12,1% respondentów miało problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie. Rozkład odpowiedzi prezentuje wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. W latach 2017-2019 na terenie gminy Moryń najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia finansowego, głównie w postaci zasiłków, przy czym ich liczba w tym okresie malała. W nieco mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano pomoc w formie pracy socjalnej, a w następnej kolejności pomoc rzeczową, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków,

ubrań bądź sprzętów codziennego użytku oraz wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	165	142	134	157	141	128	391	338	286
rzeczowa	116	109	86	63	58	55	239	215	175
praca socjalna	X	X	X	73	78	67	177	194	167
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	8	5	2	22	15	2
schronienie	1	2	2	1	2	2	1	2	2
usługi opiekuńcze	13	19	18	13	18	17	13	23	19
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	4	4	4	X	X	X	X	X	X

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

W przypadku pracy socjalnej liczba rodzin, którym przyznano pomoc, ulegała wahaniom, natomiast w przypadku świadczeń rzeczowych, jak i poradnictwa, liczba rodzin w trakcie rozpatrywanego okresu malała. Znacznie mniejsze rozmiary miała pomoc w formie usług opiekuńczych oraz schronienia.

Dodatkową formą pomocy jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2017 r. zawarto 9 kontraktów, w 2018 r. – 20 takich kontraktów, natomiast w 2019 r. zawarto 22 kontrakty socjalne.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu

środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2019 r. 12 rodzin dysfunkcyjnych, w których wychowywało się 27 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 29. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	13	11	12
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	33	30	27
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	22	32	18
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	45 576	22 151	25 002

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 30. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	4	4	4
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	4	4	4

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Moryń zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 31. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	33	33	104
liczba rodzin objętych wsparciem	9	8	56
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	20	21	9

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej OPS w Moryniu przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2017-2019 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, ulegała wahaniom, natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, malała. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 32. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 374 289,13	1 334 157,37	1 398 621,97
liczba osób, którym przyznano świadczenie	389	364	342

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	3 379	3 424	3 269
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	18	30	31
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	77	70	82
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	138	138	122
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	135	124	169
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku	237	301	320

szkolnego			
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	338	272	295
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	569	573	544
zasiłek pielęgnacyjny	2 269	2 219	2 170
świadczenie pielęgnacyjne	181	168	190
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	22	23	13
świadczenie rodzicielskie	157	118	94
dodatek dla opiekuna	70	82	70
razem	7 590	7 542	7 369

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

W latach 2017-2019 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy zmniejszyła się. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2017-2019 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz z tytułu samotnego wychowania dziecka.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu realizował Program Rodzina 500+. W 2019 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **2 999 127,70 zł**. W 2019 r. ustalone prawo do świadczenia miało 365 rodzin.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W analizowanym okresie w gminie Moryń nie przyznano takich świadczeń.

W 2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu wypłacał świadczenie „**Dobry start**”, ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. 2018. poz. 1061). Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 335 rodzin i objęło łącznie 508 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła **152 250 zł**.

W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” z pomocy skorzystało 102 dzieci i 1 osoba dorosła w 2017 r. oraz 94 dzieci w 2018 r., natomiast w ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**”, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało 66 dzieci i 1 osoba dorosła w 2019 r.

OPS utrzymuje ścisłą współpracę z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, lekarzami, pielęgniarkami środowiskowymi oraz miejscową policją. Taka współpraca pozwala sprawniej zdiagnozować środowisko oraz udzielać konkretnej pomocy. Przy OPS-ie znajduje się punkt porad psychologicznych oraz konsultacji prawnych, z których mieszkańcy gminy mogą skorzystać nieodpłatnie.

Dodatkową działalnością Ośrodka jest organizacja czasu wolnego dla dzieci w okresie wakacji. Dziesięcioro dzieci z terenu gminy uczestniczyło w koloniach w Przesiece, organizowanych przez Kuratora Oświaty w Szczecinie ze środków z budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego. Dofinansowano również zajęcia z dziećmi podczas ferii zimowych. Finansowano lub współfinansowano wycieczki, imprezy okolicznościowe, różne działania profilaktyczno-edukacyjne dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	41	43	35
liczba przyznanych świadczeń	53	54	46
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	201 105	218 660	214 225

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat osób objętych przez nie wsparciem w 2019 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji	kategoria klienta	liczba osób z gminy objętych wsparciem
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Łużycka 91, 74-100 Gryfino	dzieci i młodzież	38
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Łużycka 91, 74-100 Gryfino	- osoby niepełnosprawne - dzieci pozbawione opieki	b.d.
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Łużycka 91, 74-100 Gryfino.	- osoby niepełnosprawne, - dzieci niepełnosprawne	112
4.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Sprzymierzonych 1, 74-100 Gryfino	osoby bezrobotne	156
5.	Sąd Rejonowy	ul. Grunwaldzka 2,	- osoby	b.d.

	Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej	74-100 Gryfino	nadużywające alkoholu, - ofiary przemocy w rodzinie	
6.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Policyjna 2, 74-100 Gryfino	mieszkańcy gminy	b.d.
7.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Goszkowie (gmina Mieszkowice)	Goszków 12a, 74-505 Goszków	osoby niepełnosprawne – niepełnoletnie	8
8.	Schronisko dla bezdomnych w Dębnie	ul. Demokracji 12, 74-400 Dębno	osoby bezdomne	1
9.	Schronisko dla bezdomnych	Nowy Jasiniec 45, 86-010 Koronowo	osoby bezdomne	1

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie w roku szkolnym 2018/2019 objęła wsparciem 38 osób (dzieci i młodzież) z gminy Moryń. Zgłaszane problemy dotyczyły organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w obszarach edukacji, w tym doradztwa zawodowego oraz funkcjonowania emocjonalno-społecznego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie w odniesieniu do mieszkańców gminy realizuje zadania m.in. w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u.

Tabela 36. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	–	–	–
liczba dzieci z gminy adoptowanych	–	–	–
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	2	–	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	–	–
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	5	6	7
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	–	–
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	1	–	1
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	–	–	–

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie.

13. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Moryń w latach 2017-2019 ulegała poprawie, bowiem z roku na rok malała liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych. Liczba kobiet, które w latach 2017-2019 stanowiły zdecydowaną większość ogółu osób pozostających bez pracy, ulegała zmniejszeniu. Udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu się zmniejszał. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 37. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 865	2 819	2 763
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	203	170	156
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	122	99	79
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	7,08%	6,03%	5,65%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gryfinie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie gryfińskim, województwie zachodniopomorskim i w kraju.

Tabela 38. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie gryfińskim	11,6%	10,3%	7,9%
stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim	8,5%	7,4%	6,7%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat gryfiński charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa zachodniopomorskiego i kraju stopą bezrobocia. Zarówno w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2019 r. dla gminy Moryń przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	18	11	61,1%
25-34 lata	38	28	73,7%
35-44 lata	39	20	51,3%
45-54 lata	17	7	41,2%
55-59 lat	26	13	50%
60 lat i więcej	17	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	12	8	66,6%
1-3 miesiące	21	4	70,9%
3-6 miesięcy	18	7	19,0%
6-12 miesięcy	25	7	28,0%
12-24 miesiące	34	19	55,9%
powyżej 24 miesięcy	46	28	60,9%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	7	4	57,1%
policealne i średnie zawodowe	23	14	60,9%
średnie ogólnokształcące	15	11	73,3%
zasadnicze zawodowe	48	23	47,9%
gimnazjalne i niższe	63	27	42,8%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	16	9	56,2%
do 1 roku	21	14	66,6%
1-5 lat	44	30	68,2%
5-10 lat	25	10	40,0%
10-20 lat	35	14	40,0%
20-30 lat	11	2	18,2%
30 lat i więcej	4	0	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gryfinie.

Na koniec 2019 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 35-44 lata, osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy oraz osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Najmniej bezrobotnych w 2019 r. było w następujących grupach: osób w wieku 45-54 lat oraz powyżej 60 lat, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca, osób z wykształceniem wyższym oraz osób ze stażem pracy powyżej 30 lat.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, osób pozostających bez pracy od 1-3 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz osób ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat.

Wśród ogółu bezrobotnych 138 osób (w tym 73 kobiet) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 38 osób (24 k.) było w wieku do 30. roku życia, w tym 18 osób (11 k.) do 25. roku życia, 100 osób (57 k.) było długotrwale bezrobotnych, 52 osób (16 k.) było w wieku powyżej 50 lat, 33 osoby (27 k.) posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 8 osób (7 k.) było niepełnosprawnych.

Tabela 40. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	17	14
przetwórstwo przemysłowe	27	0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	0
budownictwo	14	0
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	20	0
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1	1
transport i gospodarka magazynowa	8	0
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	0
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	0
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	0
edukacja	5	0

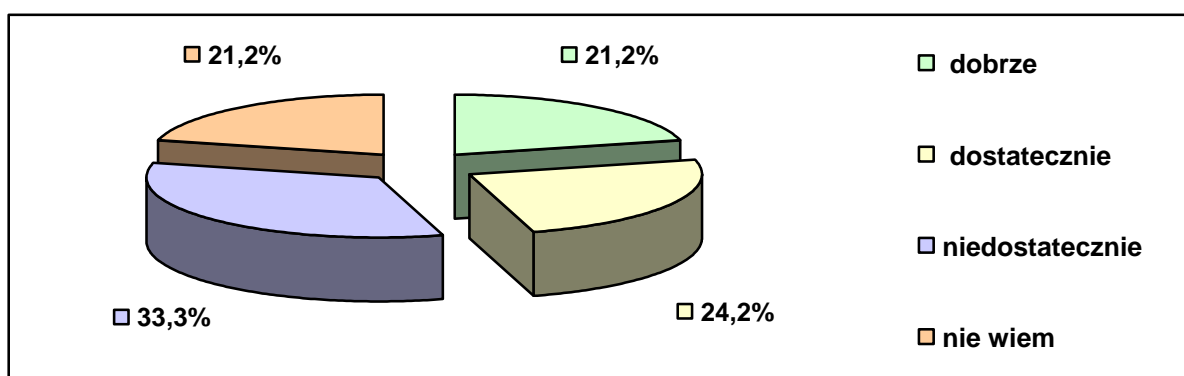
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	0
pozostała działalność usługowa	12	0
działalność niezidentyfikowana	16	0

Dane Powiatowego Urzędu w Gryfinie.

W gminie Moryń bezrobocie było drugim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom spadał, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 33% badanych uznało działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu za niedostateczne. Jednocześnie 24,2% ankietowanych stwierdziło, że są one dostateczne, z kolei 21,2% pytanych oceniło je jako dobre i taki sam odsetek respondentów nie potrafił tych działań ocenić.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego ochronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym

społeczeństwie za wystarczający. Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań determinowanych predyspozycjami osobowościowymi, którym sprzyjają sytuacje społeczne i sposób funkcjonowania służb socjalnych.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Moryń z powodu bezdomności w latach 2017-2019 ulegała wahaniom, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 41. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	2	3	2
liczba osób w rodzinach	2	3	2

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższa tabela prezentuje dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Moryń.

Tabela 42. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	75 622,85	77 364,08	77 122,56

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

W latach 2017-2019 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Moryń ulegała wahaniom, najwyższą wartość osiągając w 2018 r. – 77 364,08 zł.

Tabela 43. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów	52 599,81	71 238,49	59 651,69

alkoholowych			
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	2 949,70	6 000,00	3 150,00
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8 137,00	12 069,33	11 427,32
razem	63 686,51	89 307,82	74 229,01

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

W latach 2017-2019 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Moryń ulegała wahaniom.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Moryniu przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 44. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	5	5	5

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu.

Tabela 45. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	29	20	19
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu.

Tabela 46. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	20	21	24
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię w związku z nadużywaniem alkoholu	12	11	12

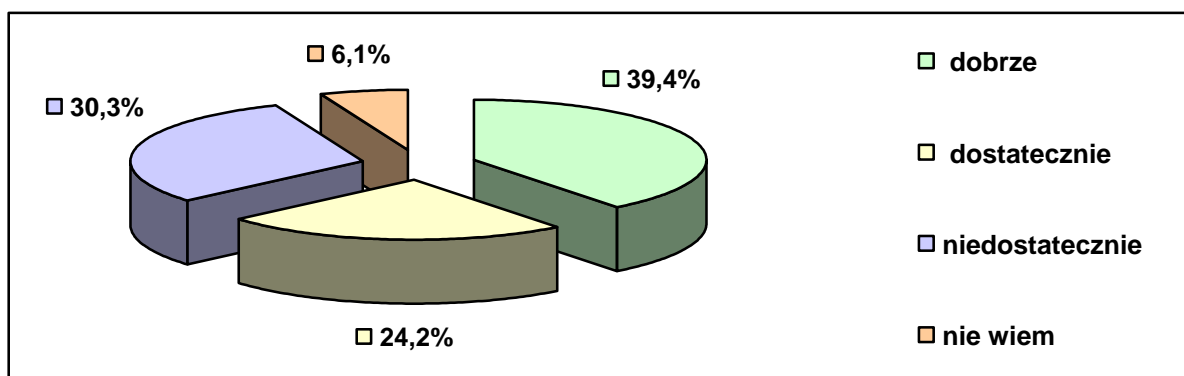
Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu.

W latach 2017-2019 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu, malała i wyniosła odpowiednio: 29, 20 i 19 osób. W 2017 r. Komisja wystąpiła z wnioskiem do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 1 osoby.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie GKRPA kontaktowała się z 20 osobami w 2017 r., 21 osobami dotkniętymi tym problemem w 2018 r. i 24 osobami w 2019 r. W latach 2017-2019 GKRPA skierowała na terapię w związku z nadużywaniem alkoholu odpowiednio: 12, 11 i 12 osób.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

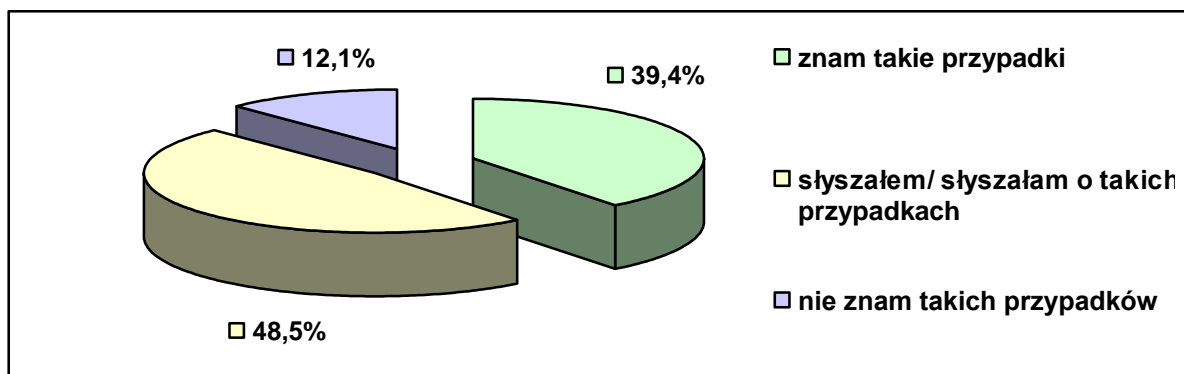

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Według 63,6% badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dobre lub dostateczne. Jednocześnie 30,3% ankietowanych uznało je za niedostateczne, a 6,1% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

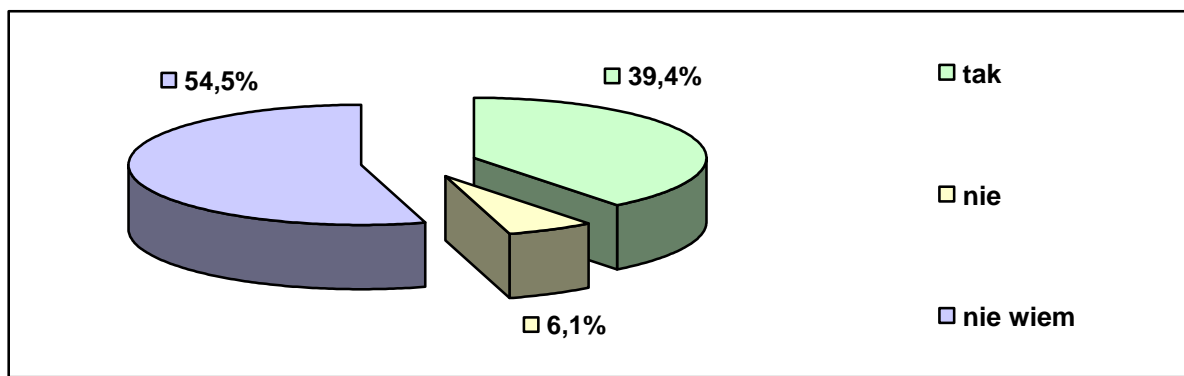

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 39,4% respondentów twierdzi, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie, a kolejne 48,5% badanych o takich przypadkach słyszało. Ponad 12% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, 39,4% badanych odpowiedziało twierdząco. Według 6,1% ankietowanych takie ryzyko nie istnieje. Wysoki odsetek (54,5%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres 10. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności

podejmowanych przez przedstawicieli OPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Moryń prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 47. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	13	13	13
liczba spotkań ZI w ciągu roku	19	12	6
liczba spotkań grup roboczych	21	17	14
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	21	15	8
w tym sporządzone przez Policję	15	9	3
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	6	6	5
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	18	16	7
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	8	9	6
liczba spraw sądowych	1	2	2
zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	–	1	–
zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	1	1	2
umorzonych	–	–	–

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Moryń.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 11 rodzinom (35 osobom w rodzinach) w 2017 r., 8 rodzinom (20 osobom w rodzinach) w 2018 r. i 15 rodzinom (33 osobom w rodzinach) w 2019 r. Pomocy z powodu narkomanii udzielono po 1 rodzinie (5 osobom w rodzinie) w 2017 r., i w 2018 r. oraz 2 rodzinom (9 osobom w rodzinach) w 2019 r. W analizowanym okresie wsparcie ze względu na przemoc w rodzinie przyznawano 5 rodzinom (24

osobom w rodzinach) w 2017 r., 1 rodzinie (5 osobom w rodzinach) w 2018 r. i 5 rodzinom (19 osobom w rodzinach) w 2019 r.

Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii, programów, wykładów, spotkań ze specjalistami, szkoleń, warsztatów, spektakli i pogadarek oraz konkursów, akcji społecznych i charytatywnych, imprez sportowych, artystycznych i okolicznościowych.

W gminie Moryń jednostką wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie jest (obok OPS-u, GKRPA i ZI) Punkt Konsultacyjny. W każdą środę terapeuta prowadzi działania interwencyjno-wspierające dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dla ofiar przemocy w rodzinie. Służy wsparciem głównie osobom, które mają problem z nadużywaniem alkoholu, ale również tym, którzy potrzebują porad psychologicznych w różnych innych życiowych kwestiach. Punkt udzielił łącznie 136 porad dla 24 osób. Wśród zgłaszających się były osoby kierowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu, asystenta rodziny, a także te, które dobrowolnie chciały skorzystać z pomocy.

Na terenie gminy Moryń w 2019 r. funkcjonowały dwie świetlice środowiskowe: w Starym Objezierzu i Witnicy. W pozostałych czterech, z powodu braku zarówno dzieci jak i wychowawców, zajęcia zostały zawieszane. Świetlice czynne były trzy razy w tygodniu po dwie godziny. Na zajęcia uczęszczało ok. 20 dzieci mających problemy z nauką oraz pochodzących z rodzin, w których występuje problem uzależnień. Wychowawcy świetlic współpracowali z rodzicami, opiekunami dzieci i pedagogiem szkolnym. W ramach profilaktyki prowadzone były pogadanki w zakresie alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie. Na działalność świetlic środowiskowych oraz na opiekę nad dziećmi uczęszczającymi na zajęcia wydatkowano środki w wysokości 5 664,23 zł.

W styczniu 2019 r. Gmina Moryń zawarła porozumienie z Gminą Miasto Szczecin w sprawie realizacji programu edukacyjno-motywacyjnego dla osób nietrzeźwych z terenu gminy. Program realizowany był przez Szczecińskie Centrum Profilaktyki Uzależnień. W 2019 r. udzielono pomocy 1 osobie z terenu gminy.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w funkcjonującej na jej terenie placówce systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkole działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 1 ankietę – wypełnioną przez dyrektora Zespołu Szkół w Moryniu (liczba uczniów: 447, liczba nauczycieli: 46).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiety wynika, iż placówka zatrudnia pedagoga, psychologa, logopedę, doradcę zawodowego oraz zapewnia opiekę pielęgniarską. Uczniowie mają dostęp do boiska sportowego, sali gimnastycznej, a także do Internetu. Placówka prowadzi dożywianie uczniów, bezpłatne posiłki spożywało w sumie 38 dzieci. Szkoła zapewnia opiekę w ramach zajęć świetlicowych i organizuje nauczanie indywidualne. Oferuje też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia: wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, a także rewalidacyjne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Szkoła posiada w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: przedmiotowe, językowe, plastyczne, artystyczne, muzyczne oraz zajęcia dla uczniów klas III „Też potrafię”.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 48. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	5
sięganie po alkohol	–
sięganie po narkotyki	–
niszczenie mienia szkolnego	2
kradzieże na terenie szkoły	–
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1
udział w grupach negatywnych	–
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2
autoagresja	–
ucieczki z domu	–
przestępczość ujawniona	–
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 49. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	6
zaniedbanie	5
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	2
przemoc w rodzinie	17
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów stwierdzono 5 przypadków palenia papierosów, po 2 przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej i niszczenia mienia szkolnego oraz 1 przypadek dyskryminacji w grupie rówieśniczej. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 17 przypadków przemocy w rodzinie, 6 przypadków bezradności w sprawach

opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 5 przypadków zaniedbań, 2 przypadki uzależnień oraz 1 przypadek przestępczości.

Przedstawiciel badanej placówki nie zauważył wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych, ani wzrostu liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowolająca. Do podmiotów, z którymi szkoła najczęściej współpracuje, uczestnicy badania zaliczyli: Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, Centrum Psychologiczno-Pedagogiczne w Szczecinie, ZSP Chojnia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, Sąd, Kuratorium Oświaty w Szczecinie, Caritas

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na wsparcie finansowe i rzeczowe (dofinansowanie wyposażenia szkolnego, komputery w czasie zdalnego nauczania), a także paczki świąteczne ufundowane przez prywatnych sponsorów. Placówki umożliwiają udział w zajęciach pozalekcyjnych. Szkoły nawiązują współpracę z odpowiednimi instytucjami wspierającymi rodzinę, udzielają też informacji na temat źródeł wsparcia i pomocy materialnej.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Umożliwiany jest kontakt i konsultacje ze specjalistami – pedagogami, psychologami i terapeutami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych oraz wychowawcy i pielęgniarki, uczestniczą w zajęciach dodatkowych, socjoterapeutycznych, psychoedukacyjnych, a także w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestnika badania, kontynuowania zajęć psychoedukacyjnych dla uczniów i rodziców oraz prowadzenia szkoleń kadry

pedagogicznej (dotyczących także nauczania zdalnego). Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga też zintensyfikowania kontaktów z rodzicami oraz ścisłej współpracy z instytucjami wspierającymi pracę szkoły.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Moryń wynika, że w latach 2017-2019 liczba osób w wieku poprodukcyjnym rosła, wzrastał także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 50. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkańców gminy ogółem	4 305	4 277	4 197
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	634	674	690
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	14,7%	15,7%	16,4%

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Rosnąca liczba osób starszych przy zmniejszającej się z roku na rok liczbie osób w wieku produkcyjnym pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu w 2019 r. udzielił pomocy 58 osobom w wieku powyżej 61 lat, co przełożyło się na 18,6% ogółu odbiorców pomocy społecznej w gminie.

W ramach swojej działalności OPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 51. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	13	18	17
liczba osób łącznie w rodzinach	13	23	19

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

W analizowanym okresie Ośrodek nie świadczył specjalistycznych usług opiekuńczych rodzinom z gminy.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej oraz problemy komunikacyjne, a także bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zwrócono także uwagę na brak oferty spędzania czasu wolnego oraz marginalizację i wykluczenie społeczne.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez 7% badanych.

Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinii, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają

ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiającą ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Moryń, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu wynika, że w latach 2017-2019 niepełnosprawność była trzecim, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez OPS w latach 2017-2019.

Tabela 52. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	67	70	54
liczba osób łącznie w rodzinach	161	162	112

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Należy dodać, że w 2019 r. OPS przyznał 169 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gryfinie dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy Moryń.

Tabela 53. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	4	7	10
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	44	56	40
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	10	11	15
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	25	32	16

w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	9	13	9
---	---	----	---

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gryfinie.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Moryń mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 54. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	5	4	6
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	81	63	79
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	2	0	0

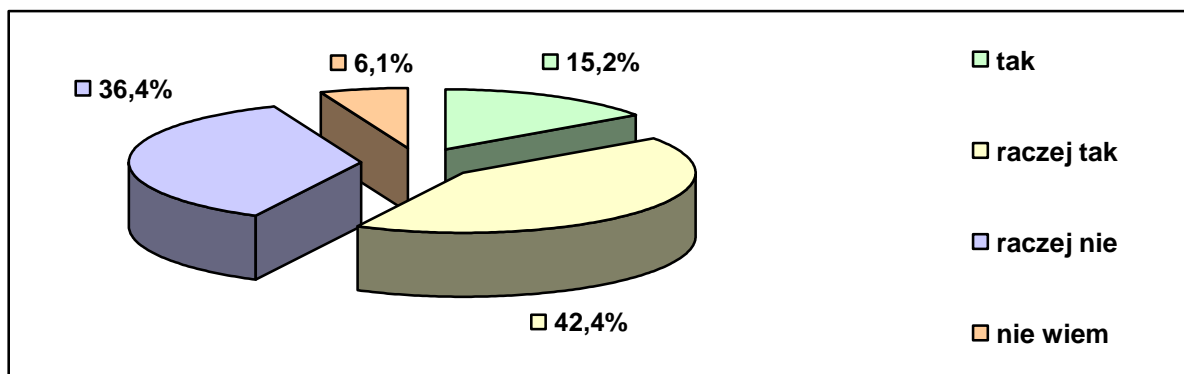
Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne w gminie. W odpowiedzi wymieniano najczęściej bariery architektoniczne, brak ofert pracy, utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych oraz brak odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, dyskryminację oraz problemy finansowe.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważyła obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość (57,6%) mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, ale jednocześnie 36,4% badanych nie podziela tej opinii.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE

W 2019 r. na terenie gminy Moryń funkcjonowało 18 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom zadań własnych. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 55. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2019 r.

lp.	nazwa organizacji	charakterystyka działania	kategoria klienta
1.	UKS Morzycko Moryń	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój różnych dyscyplin sportowych, • szkolenie i organizowanie zajęć, • promocja sportu, • dbanie o bazę sportowo-rekreacyjną, • zachęcanie młodzieży do aktywnego udziału w zajęciach sportowych, • uczestnictwo w zawodach, • integracja dzieci i młodzieży z terenu gminy Moryń 	<ul style="list-style-type: none"> • dzieci i młodzież
2.	LUKS Witniczanka Witnica		
3.	UKS Korona Klępicz		
4.	UKS Karate Kyokushin Moryń		
5.	Stowarzyszenie Podkowa w Moryniu		
6.	LKS „Chersoń Bielin”		
7.	Stowarzyszenie Aktywnych Gospodyń „Bielin”	działania na rzecz środowiska lokalnego	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy gminy
8.	Koło LOK „Dzik” w Moryniu	działania na rzecz środowiska lokalnego	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy gminy
9.	Gminne Stowarzyszenie Turystyczne Tur-Mor Przyjezierze	<ul style="list-style-type: none"> • kreowanie i upowszechnianie wizerunku gminy Moryń jako regionu atrakcyjnego turystycznie. • aktywizowanie społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy gminy

		<p>lokalnej do udziału w ruchu turystycznym .</p> <ul style="list-style-type: none"> • współdziałanie z lokalnymi władzami i organizacjami pozarządowymi poprzez wspomaganie działań promocyjnych w zakresie turystyki podejmowanych w gminie. • propagowanie działań na rzecz ekologii środowiska. • prowadzenie działań na rzecz integracji z osobami niepełnosprawnymi. • promowanie rozwoju turystyki wiejskiej. • działanie na rzecz współpracy z organizacjami turystycznymi w kraju i za granicą 	
10.	Stowarzyszenie Nasze Aksamitne Mirowo	• działania na rzecz gminy	• mieszkańcy gminy
11.	Moryńskie Towarzystwo Wędkarskie	• propagowanie i popularyzacja wędkarstwa	• mieszkańcy gminy
12.	Polski Związek Wędkarski Koło Morzycko		
13.	Stowarzyszenie Przyjaciół Morynia i Jeziora Morzycko	• działania na rzecz gminy	• mieszkańcy gminy
14.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Gądno	• działania na rzecz gminy	• mieszkańcy gminy
15.	Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Objezierzu	• walka z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami	• mieszkańcy gminy
16.	Ochotnicza Straż Pożarna w Witnicy		
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Moryniu		
18.	Stowarzyszenie Ochrony Natury i Krajobrazu „Witniczka”	• ochrona, opieka bezdomnych zwierząt, ekologia	• bezdomne zwierzęta

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

W 2019 r. w gminie Moryń funkcjonowały 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Teren gminy należy do Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej.

Pod względem administracji kościelnej należy do Dekanatu Mieszkowice (parafie w Moryniu i Witnicy), Dekanatu Cedynia (parafia w Klępiczu) oraz Dekanatu Chojna (kościół filialny w Mirowie). Na terenie gminy znajduje się 10 kościołów:

1. parafia pw. Świętego Ducha (Moryń)

- kościół parafialny pw. Świętego Ducha (Moryń),
- kościół filialny pw. św. Elżbiety Węgierskiej (Dolsko),

- kościół filialny pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy (Gądno),
- kościół filialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej (Przyjezierze),

2. parafia pw. Chrystusa Króla (Witnica)

- kościół parafialny pw. Chrystusa Króla (Witnica),
- kościół filialny pw. św. Józefa (Bielin),

3. parafia pw. św. Stanisława BM (Klępicz)

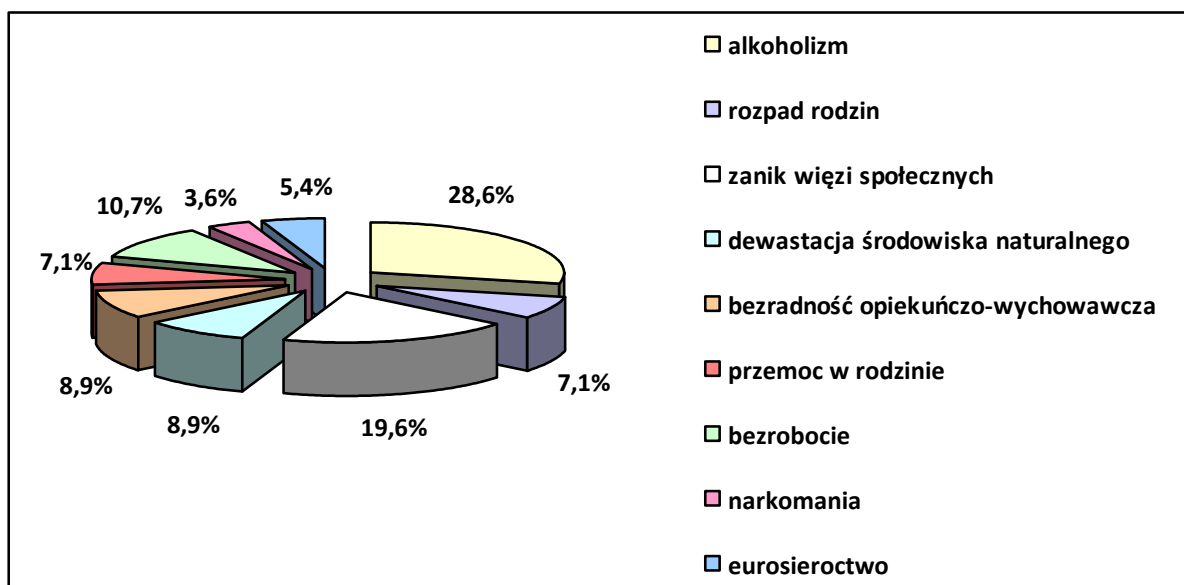
- kościół parafialny pw. św. Stanisława BM (Klępicz),
- kościół filialny pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny (Stare Objezierze),
- kościół filialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (Nowe Objezierze).

Znajdujący się na terenie gminy Moryń kościół filialny pw. św. Wojciecha BM w Mirowie należy do parafii pw. Maksymiliana Marii Kolbego mającej siedzibę poza gminą, w Godkowie.

19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowanego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

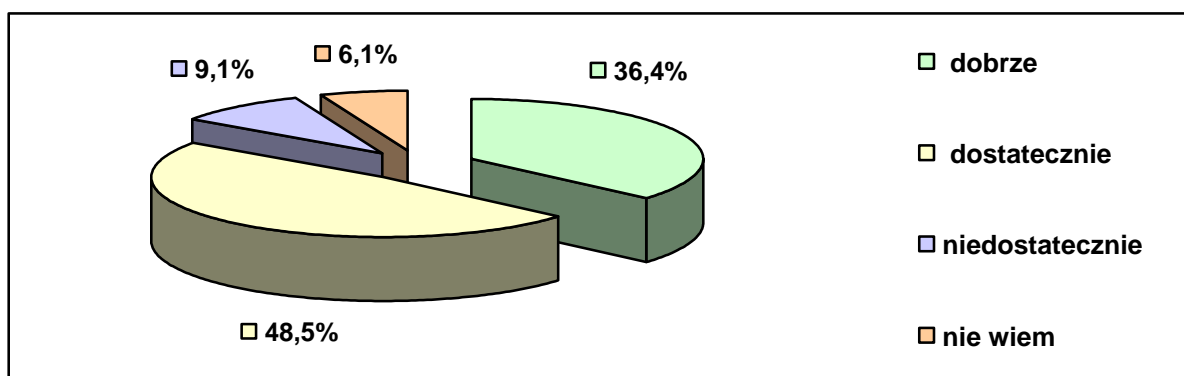
Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm i zanik więzi społecznych. W dalszej kolejności wymieniali bezrobocie, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, dewastację środowiska naturalnego, rozpad rodzin, a także eurosieroctwo, narkomanię i przestępczość.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych (pikników rodzinnych, festynów, koncertów) oraz wydarzeń kulturalnych i sportowych, a także warsztatów tematycznych, wykładów i prelekcji. Zwrócono również uwagę na podejmowanie inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, szczególnie osób niepełnosprawnych.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej organizowanie częstszych spotkań władz gminy z mieszkańcami, poprawę obecnej oferty edukacyjnej, zabezpieczenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, realizowanie inicjatyw i projektów obywatelskich oraz rozwój przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy, a także zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

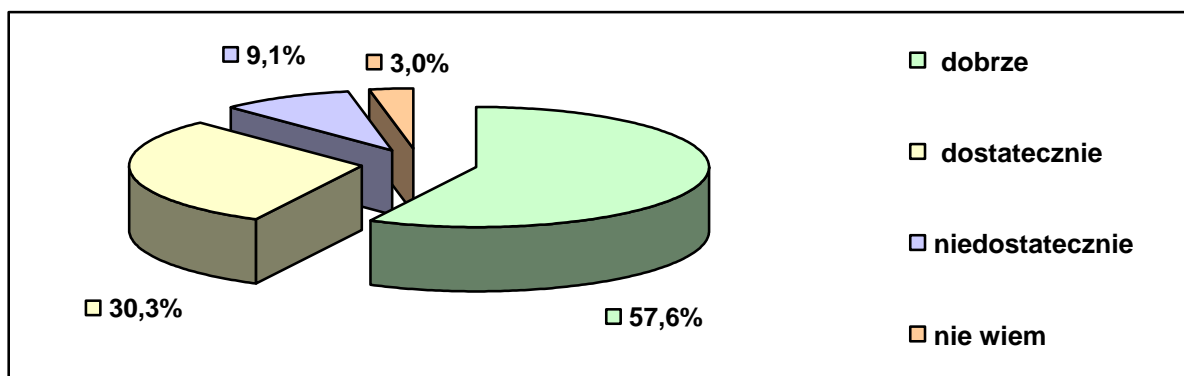

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy gminy bardzo pozytywnie ocenili komunikację z władzami samorządowymi. Zdaniem 36,4% respondentów jest ona dobra, z kolei 48,5% ankietowanych przyznało, że jest dostateczna. Jednocześnie 9,1% badanych uznało ją za niedostateczną. Ponad 6% pytanym nie było w stanie jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina Moryń jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy ponad 87% respondentów wyraziło opinię pozytywną.

20. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W latach 2017-2019 w gminie Moryń struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale nieco więcej niż połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 56. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba ludności gminy ogółem	4 305	4 277	4 197
liczba kobiet	2 215	2 195	2 164
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	51,45%	51,32%	51,56%

Dane Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gryfinie w latach 2017-2019 kobiety stanowiły zdecydowaną większość ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 57. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych ogółem	203	170	156
liczba bezrobotnych kobiet	122	99	79
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	60,1%	58,2%	50,6%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gryfinie.

Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety przeważały w większości wyróżnionych kategorii, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, wykształcenie i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz policealnym i średnim zawodowym, osób pozostających bez pracy od 1-3 miesięcy i do 1 miesiąca oraz osób ze stażem pracy do 1 roku do 5 lat oraz do 1 roku, a także osób w wieku 25-34 lata i 18-24 lata.

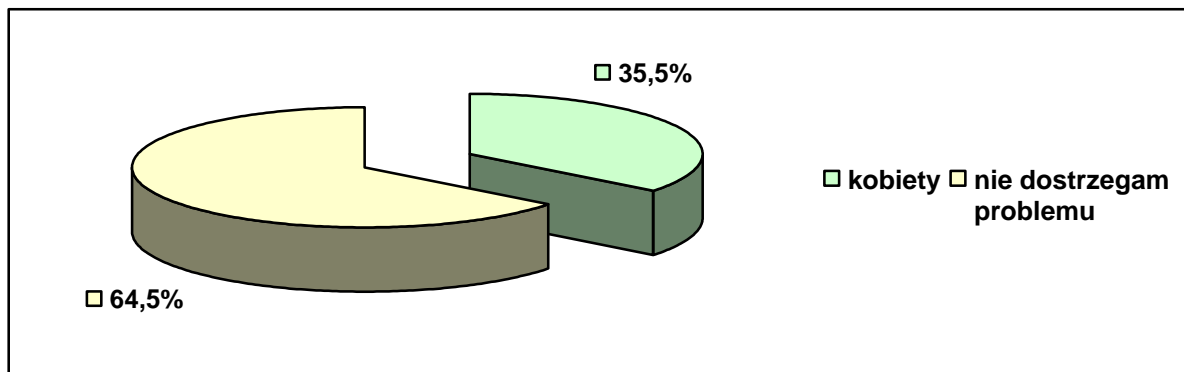
Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Moryń przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 31 ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz

równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 15. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

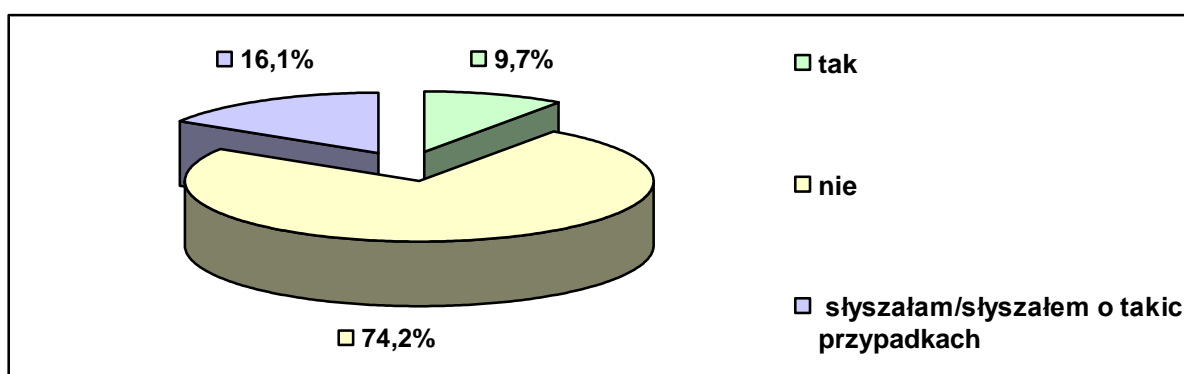

Dane z badania ankietowego.

Ponad 64% ankietowanych uważa, że bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Ponad 35% pytanym nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Ponad 74% spośród pytanym mieszkańców odpowiedziało, że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie 16,1% badanych przyznało, że słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a 9,7% respondentów stwierdziło, iż takie przypadki zna. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

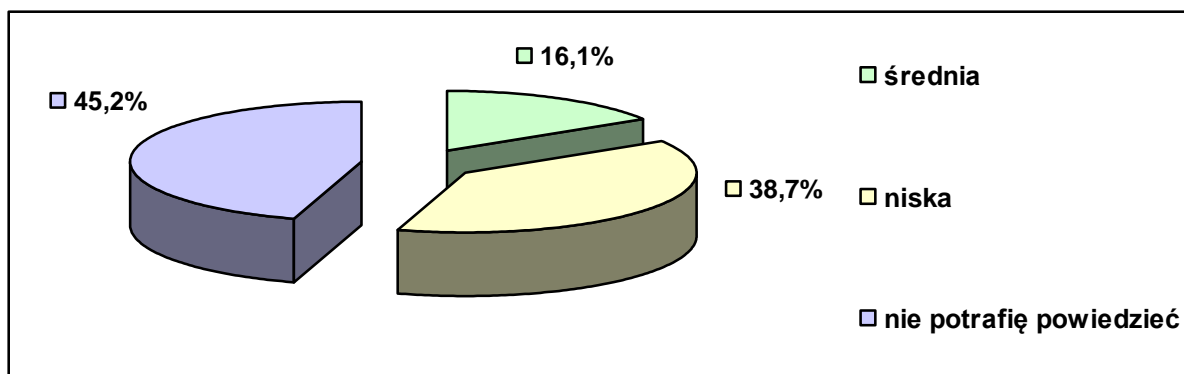
Wykres 16. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w gminie. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 17. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

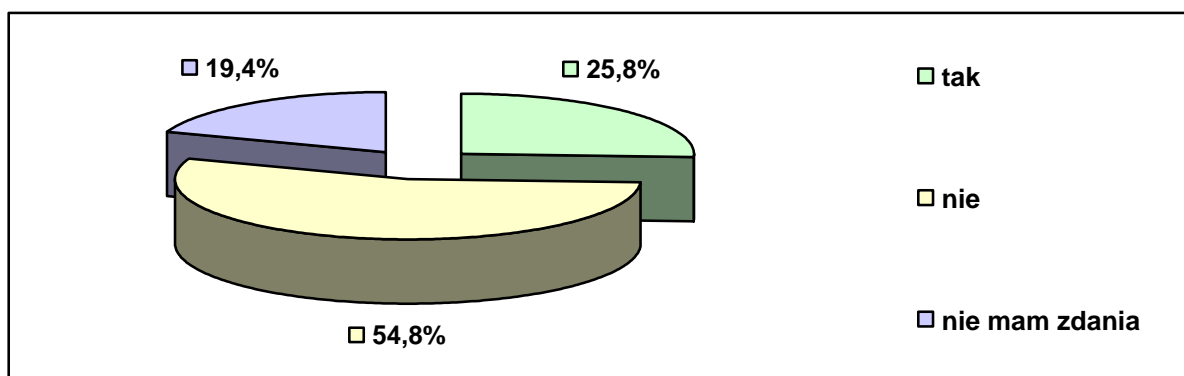

Dane z badania ankietowego

Według 38,7% badanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest niska, a kolejne 16,1% respondentów przyznało, że jest średnia. Ponad 45% ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Prawie 26% badanych potwierdziła potrzebę prowadzenia takich działań. Jednocześnie 54,8% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Ponad 19% respondentów nie potrafiło rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 18. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (31,8%) i płace (22,7%) oraz awans zawodowy, życie rodzinne i działalność społeczną, a także edukację i ochronę zdrowia (po 9,1%).

Z udzielonych wypowiedzi ankietowanych wynika, że znaczna ich część dostrzeża problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikuje je nie tylko w obszarze zatrudnienia, a wysoki odsetek respondentów potrafił ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących stworzyć nowe miejsca pracy w gminie • inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem • realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnące zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie • zwiększające się zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • malejący poziom bezrobocia wśród kobiet • efektywne działania aktywizujące dla bezrobotnych • stale rosnąca liczba ofert pracy dla bezrobotnych • zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych • dostępność środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w gminie • wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • brak postępującego zjawiska ubożenia wśród mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej

niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością	

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na mocne strony, którymi są głównie: podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie, inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych, realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem, a także organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem oraz diagnozowanie problemu bezdomności w gminie.

Szczegółnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają zagrożenia, do których należy zaliczyć: brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci funkcjonowanie i rozwijanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> brak oferty w zakresie opieki żłobkowej

<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • spadek liczby rodzin dysfunkcyjnych • możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • wystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki przedszkolnej • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • wzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na wskazane mocne strony, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza wzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba osób samotnie

wychowujących dzieci niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze • coroczne badania mammograficzne • organizowanie tzw. Białych Sobót • działalność GKRPA w Moryniu 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów • brak posterunku policji • niewystarczający dostęp do dzielnicowego
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • niewzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów oraz programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo znaczącej przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane słabe strony i zagrożenia – m.in. zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • działalność Klubu Seniora przy MOK w Moryniu • zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej i edukacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna integracja środowiska seniorów
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnący udział osób w wieku

<p>korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • dostęp osób starszych do takich form wsparcia, jak klub seniora, dom dziennego pobytu • wystarczające możliwości gminy umożliwiające zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności zawodowej osób starszych 	<p>poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> • występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin (pojedyncze przypadki)
--	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, dysponowanie wystarczającą kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej i edukacyjnej, uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych oraz działalność Klubu Seniora przy MOK w Moryniu. Uwagę zwracają jednak zagrożenia: stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców oraz występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin (pojedyncze przypadki). W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak organizacji zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

<ul style="list-style-type: none"> informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością zatrudnienie dwóch nauczycieli w Przedszkolu Integracyjnym w Moryniu, z którego korzystają dzieci z całej gminy utworzenie przez Fundację „Niewidzialni” gminnej strony internetowej dla osób słabowidzących punkt wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego dla mieszkańców gminy 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> brak 	<ul style="list-style-type: none"> brak

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy, informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych, prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zalicza się do nich m.in. brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> podnoszenie świadomości na temat roli i problemów pomocy społecznej

<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wpływ środków zewnętrznych pozwalających m.in. na podniesienie skuteczności realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną 	<ul style="list-style-type: none"> • popadanie w rutynę i doznanie syndromu wypalenia zawodowego wśród pracowników socjalnych • przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw

lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, coraz atrakcyjniejsza oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna, dostosowana do aktualnych potrzeb, podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu oraz popularyzowanie wśród mieszkańców gminy informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej oraz podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu. Wśród zagrożeń dostrzegamy popadanie w rutynę i możliwość wystąpienia syndromu wypalenia zawodowego wśród pracowników socjalnych oraz przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań.

III. PROGRAMOWANIE

Wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, na którą złożyła się analiza danych z tzw. źródeł zastanych, analiza wyników badań ankietowych oraz analiza SWOT, a także ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii i wnioski płynące z tej oceny pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Moryń na lata 2021-2026. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności**
2. **Wspieranie rodzin**
3. **Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
4. **Przeciwdziałanie uzależnieniom**
5. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
6. **Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
7. **Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
8. **Podnoszenie poziomu i jakości życia mieszkańców**
9. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
10. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. MISJA

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026, jest następująca

Gmina Moryń, realizując idee społeczeństwa obywatelskiego, stwarza mieszkańcom warunki dla wszechstronnego rozwoju oraz godnego życia poprzez podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Realizacja wyznaczonych celów oraz działań pozwoli na wypełnienie przyjętej misji oraz przyczyni się do rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie gminy, a także zapobiegania problemom i trudnościom, z jakimi borykają się jej mieszkańcy.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wytyczone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026 cele zostaną zrealizowane przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Pomoc mieszkańcom wymagającym wsparcia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi instytucjami i liderami społecznymi. 2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 3. Wspieranie osób i rodzin pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych i projektów socjalnych. 4. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z Kościołem na rzecz poszerzania wsparcia adresowanego do osób ubogich. 5. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. 6. Aktywne ograniczanie zjawiska dziedziczenia biedy oraz wyuczonej 	działania ciągłe

	<p>bezradności.</p> <p>1. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem.</p>	
<p>2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i wsparcie dla osób poszukujących pracy.</p>	<p>1. Upowszechniania informacji wśród osób bezrobotnych i poszukujących pracy o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach.</p> <p>2. Podejmowanie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych.</p> <p>3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy.</p> <p>4. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców, w tym wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej.</p> <p>5. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych.</p> <p>6. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci.</p> <p>7. Poszerzanie współpracy z lokalnymi pracodawcami.</p>	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>
<p>3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.</p>	<p>1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska bezdomności na terenie gminy.</p>	<p>działania ciągłe</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 3. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia w załatwianiu spraw urzędowych osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 4. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego. 5. Podjęcie starań w celu zwiększenia liczby mieszkań socjalnych. 	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	1 362 614,63	1 440 000,00	UM/OPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną (pomoc wojewody)	%	60	60	UM/OPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	212	195	OPS	raz w roku
liczba osób					

w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	193	180	OPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	193	180	OPS	raz w roku
bezdomności	osoba	2	1	OPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	9,3	8	OPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	167	165	OPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	22	22	OPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	156	140	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	79	72	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	5,65	4,8	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościoł, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. POPRAWA KONDYCJI RODZIN, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających 	działania ciągłe

	<p>trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Rozwijanie współpracy z pedagogami szkolnymi. 6. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych. 7. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego dla rodzin naturalnych oraz zastępczych. 8. Integracja rodzin, zwłaszcza zagrożonych wykluczeniem społecznym. 9. Promowanie i prowadzenie pracy metodą interdyscyplinarną, doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 10. Wspierania inicjatyw mających na celu tworzenie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3. 11. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 12. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, Kościoła. 13. Promowanie prawidłowego modelu rodziny. 	
<p>2. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 	<p>działania ciągłe</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci i młodzieży: dożywianie, wyprawki szkolne, stypendia, zasiłki szkolne. 3. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 4. Doskonalenie kadr oświatowych poprzez zapewnienie nauczycielom możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 7. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 8. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy 	
<p>3. Przeciwdziałanie problemom uzależnień, pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu i środków psychoaktywnych, dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>potrzeby zapewnienie schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy.</p> <p>3. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.</p> <p>4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.</p> <p>5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.</p> <p>6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii oraz z Kościołem.</p>	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej	rodzina	152	140	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	rodzina	25	22	OPS	raz w roku

i prowadzenia gospodarstwa domowego					
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	67	65	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	12	10	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	rodzina	15	13	OPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	2	1	OPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	5	3	OPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	8	6	ZI	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	342	340	OPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	35	33	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	56	58	OPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Aktywna polityka senioralna – realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 	działania ciągłe

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Realizacja programów i projektów ukierunkowanych na środowisko seniorów. 8. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem. 9. Utrzymanie działalności Klubu Seniora – placówki wsparcia na terenie gminy. 10. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 11. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 12. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 	
<p>2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 5. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. 6. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne. 	<p>działania ciągłe</p>

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	690	715	UM	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	16,4	17,8	UM	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 61 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	58	62	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	54	58	OPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	osoba	19	24	OPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	4	5	OPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejski, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki

	pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
--	--	--

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 3. Opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 5. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 6. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 	działania ciągłe
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu. 	działania ciągłe

<p>3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami. 	<p>działania ciągłe</p>
--	--	-------------------------

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	działanie	10	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UM, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu	działanie	10	w zależności od możliwości poszczególnych	UM, NGO-s, placówki oświatowe,	raz w roku

spędzania czasu wolnego			organizatorów	jednostki sportowo-rekreacyjne	
badania profilaktyczne mieszkańców	badanie	4	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UM, NGO-s, , placówki ochrony zdrowia	raz w roku
badania profilaktyczne dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	2	3	UM, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przestępstwa popełnione na terenie gminy	przestępstwo	78	71	Policja	raz w roku
wartość zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze	zł	329 462,00	1 000 000,00	UM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji

Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.		pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
--	--	--

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin. 6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy 	działania ciągłe
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy. 	działania ciągłe

<p>obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.</p>	<p>2. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.</p> <p>3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>4. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>5. Tworzenie budżetu obywatelskiego.</p>	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2019 r.)	stan docelowy (2026 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	6	8	OPS	raz w roku
liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie,	organizacja	21	23	UM, NGO-s	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	4	4	UM, OPS, ZI, GKRPA, NGO-s	raz w roku

liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	10	10	UM, rady sołeckie	raz w roku
--	-----------	----	----	-------------------	------------

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia

	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
<p>CEL STRATEGICZNY 2. POPRAWA KONDYCJI RODZIN – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
<p>CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych

<p>OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.</p>	<p>niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
<p>CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
<p>CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli. Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet gminy; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026 ujęto poziom planowanych wydatków Gminy w 2020 r. z działów klasyfikacji budżetowej: 801 – oświata i wychowanie, 851 – ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 854 - edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina, który w 2020 r. wynosił 13 325 062,78 zł.

W kolejnych latach wdrażania założeń strategii szacuje się (uwzględniając 3% inflację), że wysokość kwot przeznaczonych na realizację tych zadań będzie nie niższa niż w roku 2020, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

Tabela 58. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026

szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach					
2021	2022	2023	2024	2025	2026
14 828 993,00	15 273 801,00	15 732 015,00	16 203 975,00	16 690 095,00	17 170 798,00

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Burmistrzowi i Radzie Miejskiej, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi po dwóch latach wdrażania założeń strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2019 roku) i roku ostatniego badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Obok prowadzonego cyklicznie monitoringu procesu realizacji Strategii, w 2024 roku oraz w 2026 roku Strategia podlegać będzie procesowi ewaluacji. Celem ewaluacji, w odróżnieniu od monitoringu jest usprawnienie danego projektu. Ewaluacja musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio

ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii;
5. Program Współpracy Gminy Moryń z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele organizacji pozarządowej z terenu gminy.

Projekt: „Letni obóz konny.”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Podkowa”.

Cel główny projektu:

Integracja oraz dbanie o kondycję fizyczną członków Stowarzyszenia

Miejsce realizacji projektu:

Ośrodek Jeździecki Skotnica.

Beneficjenci projektu:

Członkowie Stowarzyszenia.

Partnerzy:

Gospodarstwo Agroturystyczne w Skotnicy.

Czas realizacji projektu: 21.06 – 27.06. 2021 r.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	68
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	4
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	17
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.....	17
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019.....	18
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.....	18
Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w 2019 r.....	19
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	20
Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019	20
Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	21
Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020 ...	21
Tabela 12. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	21
Tabela 13. Placówki kultury w gminie w 2019 r.....	22
Tabela 14. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.....	23
Tabela 15. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy Moryń w 2019 r.....	24
Tabela 16. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z POZ w gminie Moryń w 2019 r.....	24
Tabela 17. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy Moryń w 2019 r.....	25
Tabela 18. Baza noclegowa w 2019 r.....	27
Tabela 19. Wykaz obiektów noclegowych i gospodarstw agroturystycznych w gminie w 2019 r.....	28
Tabela 20. Najczęściej popełniane przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2017-2019	29
Tabela 21. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.....	31
Tabela 22. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.....	31
Tabela 23. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019	32
Tabela 24. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	32
Tabela 25. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.....	33
Tabela 26. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.....	33
Tabela 27. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	34
Tabela 28. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2017-2019	36
Tabela 29. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	37
Tabela 30. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019	37
Tabela 31. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	38
Tabela 32. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019.....	38
Tabela 33. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019.....	38
Tabela 34. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	41
Tabela 35. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 r.....	41
Tabela 36. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019.....	42
Tabela 37. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019	43
Tabela 38. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019	43
Tabela 39. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	44
Tabela 40. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy	45

Tabela 41. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019.....	47
Tabela 42. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019.....	47
Tabela 43. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	47
Tabela 44. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019.....	48
Tabela 45. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	48
Tabela 46. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie.....	48
Tabela 47. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019.....	51
Tabela 48. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020.....	54
Tabela 49. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020.....	54
Tabela 50. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019.....	56
Tabela 51. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019.....	57
Tabela 52. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019.....	58
Tabela 53. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019.....	58
Tabela 54. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019.....	59
Tabela 55. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2019 r.	60
Tabela 56. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019.....	65
Tabela 57. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019.....	65
Tabela 58. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026.....	99

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	22
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?.....	23
Wykres 3. Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?.....	26
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?.....	29
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	30
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?.....	35
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?.....	46
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?.....	49
Wykres 9. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?.....	49
Wykres 10. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?.....	50
Wykres 11. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?.....	60
Wykres 12. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?.....	62
Wykres 13. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?.....	63
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?..	64
Wykres 15. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?.....	66

Wykres 16. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	66
Wykres 17. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?	67
Wykres 18. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	67